

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Titvlvs XXVIII. De Officio Vicarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

TITVLVS XXVI, DE OFFICIO SACRISTÆ.

CAPITVLVM VN.

Vt sciat.

AD Sacristam spectat custodia sacrorum thesauri Ecclesiastici, atque luminarium
vasorum, vestimentorum, & omnis cura.

TITVLVS XXVII. DE OFFICIO CVSTODIS.

CAPITVLVM I.

Custos.

EAdem, quæ superiore tit. ad Sacristæ munus pertinere dicta sunt, hoc tit. custodis officio tribuuntur. Quare idem videtur esse custodis officium, quod Sacristæ, qui etiam thesaurarius dicitur. c. 1. d. 26. Atque ita notauit Hostiens. & Azor, tom. 2. lib. 3. c. 16. q. vlt. & colligitur ex c. 2. hoc tit. in fine,

CAPITVLVM II.

Custos.

Describitur custodis officium: Etepiologus adiungitur, quodd in his tribus, Archidiacono, Archipresbytero, & Custode, inter se secundum charitatem conspirantibus, veluti tribus columnis Ecclesia nitideat.

Hinc itaque apparet, quodd Custos non differat à Sacrista, licet titularum horum compilerator pro diuersis habuisse videatur

TITVLVS XXVIII. DE OFFICIO VICARII.

CAPITVLVM I.

Ad audientiam.

Eorgius Presbyter à Vicaria sua viginti annis absuerat, atque interim personatus, quin & curam animarum alibi consecutus est: postea autem re-

uersus Vicariam suam repetere volebat. Quo intellecto Alexander III. respondit, Presbyterum illum non admittendum: cum sacris canonibus repugnet, vt qui curam animarum gerit, alio loco Vicarius existat.

NOTANDVM Vn. Vicarius perpetuus, cum ius reale ac titulum beneficij obtineat, inter eos numeratur, qui curam habent animarum. Quare vacat ipso iure eius Vicaria.

ria, per adaptionem alterius curati beneficij, iuxta c. de multa, 28. de præb. & extrau. ex-
erabilis, eod. tit. Et Vicariam consequi nemo
potest ante xxv. ætatis annum cœptum, c.
cùm in cunctis, 7. de elect. & prouisus amittit
Vicariam, nisi intra annum Sacerdos ordina-
tur, c. licet canon, 14. de elect. Habentur hæc
in Clem. vn. de officio Vicarij.

CAPITVLVM II.

Prouideas.

Plures Vicariæ eidem conferri non de-
bent: Cùm enim (si in titulum, seu in
perpetuum conferantur) curam animarum
habeant, non potest aliquis duabus deser-
uire.

CAPITVLVM III.

Ad hæc.

PARAPHRASIS.

Si personatum obtinens (v. g. Cathedralis
Ecclesiæ Decanatum) cui parochialis Ec-
clesia vnita est, Vicarium inibi institu-
erit, ei que cum Episcopi assensu & aucto-
ritate certam reddituum portionem assi-
gnauerit, atque mortuo Decano, seu Per-
sona, alius successerit; non potest is Vica-
rium amouere, aut pensionem ipsi desi-
gnatam minuere: Sin verò ob crimen
priuationem mereatur, tum à Iudice suo
sondemmandus erit.

SUMMARIUM.

1. Nominatio seu institutio Vicarij perpe-
tui pertinet ad Rectorem principalem;
portio reddituum ei designanda ad Ordina-
rium.
2. Institutus vix quicquam pendet à Recto-
re principali; ita ut exercitium iuris
parochialis in pertinentibus ad curam
animarum spectet ad Vicarium; in per-
tinentibus autem ad externam defen-
sionem, vindicationem, &c. pertinet ad
principalem, saltem si is maiorem redi-
tuum partem accipit.

3. Si Parochialis ecclesia vnita est præla-
tura vel beneficio electiuo in institutio-
ne Vicarij perpetui; non est requirendus
consensus parrochi.
4. Erit autem parrochi consensus requiren-
dus in alijs casibus.

NOTANDVM I. Nominatio, ac veluti
institutio Vicarij perpetui pertinet ad
Rectorem principalem, v. g. qui parochiam
beneficio suo, aut prælaturæ vnitam ha-
bet; præcedente tamen examine & consen-
su Episcopi, seu Ordinarij, cuius etiam est
congruentem fructuum portionem designa-
re. Consentit Trident. Synodus sess. 7. c. 7. de
reformat. iun. declarat. Cardinal. num 5.
Porro portio Vicario designanda plerumque
est tertia reddituum; interdum maior, vel
minor, sicuti Ordinario visum fuerit, vti vi-
dere est in cit. c. 7.

NOTANDVM II. Postquam Vicarius
perpetuus cum congrua portione institutus
est, vix quidquam dependet à Rectore prin-
cipali, eum ius reale beneficij curati ordina-
ria auctoritate consecutus sit; quo spoliari nõ
potest, nisi per Iudicis sententiam ob crimen.
Quare ob eandem rationem admonet Re-
buffus in praxi, p. 1. tit. de Vicarijs perpetuis,
n. 1. Azor tom. 2. lib. 3. c. 6. q. 2. in fine. Quod
ipso Vicario inuito, Rector principalis in
Ecclesia deseruire, seu Sacramenta mini-
strare non possit, quia tota cura actualis Vi-
cario commissa est; principalis autem non
nisi in habitu curam retinet, vt dixi in c. 2. de
suppl. negl. Prælat. & in c. Michaël, 13. de fi-
lijs Presbyter. & docet Rebuffus n. 11. Abb.
in c. extirpandæ, repet. §. Qui verò, n. 15. de
præb. Cardinal. Zabarella in cit. Clem. va.
de offic. Vicarij, quæst. 10. vbi doctè distin-
guit: Quod exercitium iuris parochialis in
pertinentibus ad curam animarum pertine-
at ad Vicarium: sed exercitium iuris pa-
rochialis in pertinentibus ad externam de-
fensionem, vindicationem, & forum conten-
tiosum, (sicuti & ad fabricæ reparationem)
pertineat ad principalem; saltem si is maio-
rem reddituum partem accipiat. Quam obrem
inquit, capellæ seu parochiæ, quæ Monaste-
rijs

ijis vnitæ sunt, Monachorum dicuntur, non Vicariorum. Ceterum pro ipso iure Vicariatus retinendo, aut recuperando, ipsemet Vicarius aget, si intitulatus est, vti docet Syl. ver. Vicarius, q. 2. dicto 4.

QVÆRIT hic Gl. ver. Episcopi: Vtrum in constituendo Vicario perpetuo non tantum nominatio Rectoris principalis interuenire debeat, sed etiam consensus patroni? In primis consentiunt DD. si parochialis Ecclesia vnita sit prælaturæ, seu beneficio electiuo, in institutione Vicarij, patroni consensum requirendum non esse: quia is per vniõnem, saltem si cum eius consensu facta fuerit, censetur amisisse ius præsentandi, nisi id specialiter sibi reseruauit, vti docet hic Innocent. Gl. ver. Episcopi, Lapsus in Clem. vn. hoc tit. & docui lib. 4. tr. 2. c. 9. n. 9. Sed in alijs casibus quæstio procedit, vti si v. g. propter amplitudinem parochiæ, constituta sit capella seu Ecclesia filialis, principaliori seu matri subiecta, ita vt in ea Vicarius à principali Rectore cum Episcopi approbatione ponendus sit; vtrum etiam patroni consensus & præsentatio requiratur. Negatiuè respondet Gl. hic, ver. Episcopi. Sed contrarium colligitur ex c. 3. de Ecclesijs ædific. vbi id docet Gl. ver. Rectoris, Alanus, Innocentius & Antõ. super hoc c. Lapsus, & Zabarella in Clem. vn. hoc tit. Syl. cit. q. 2. dicto 3. Nam patrono competit præsentare ad titulum parochiæ à se fundatæ, dotatæ, aut ædificatæ; Vicarius autem in parochia in perpetuum institutus canonicum titulum acquirit (saltem vtilem: nam directus titulus est penes Rectorem principalem.) Ergo à patrono præsentari debet: Vel potius ab vtroque, id est, cum Rectore principali, tum patrono, præsentabitur Episcopo.

CAPITVLVM IV.

Clericos.

PARAPHRASIS.

Permitti non debet, vt Vicarius alium sibi Vicarium substituere possit.

SUMMARIVM.

1. Vicarius, etsi perpetuus, non potest alium Vicarium perpetuum substituere: potest tamen temporalem.
2. Vicarius temporalis, si solus officio non sufficit, potest sibi adiungere cooperatorem: non potest autem alteri totum Vicarij officium demandare.
3. Vicarius alium sibi similem Vicarium substituere prohibetur.

DISPUTANT hic Canonistæ, an, vniuersim loquendo, Vicarius Vicarium substituere prohibeatur? Resp. & Dico I. Vicarius, etiamsi perpetuus sit ac titulum habeat, non potest alium Vicarium perpetuum instituere. De hac assert. nemo dubitat: Quandoquidem neque ipsemet Parochus seu Rector ordinarius Ecclesiæ talem Vicarium instituere possit, cum per seipsum deseruire debeat, exceptis casibus iure concessis, iuxta c. extitit pandæ, 30. §. Qui verò, de præb.

Dico II. Vicarius perpetuus non prohibetur Vicarium temporalem ad tempus breue ex causa iusta substituere, tradendo illi totum officium seu administrationem suam. Ita docet Hostiensis hoc tit. n. 5. Anton. in fine huius c. Zabarella in cit. Clem. vn. q. 1. Nam Vicarius perpetuus veluti ordinarius curam & iurisdictionem habet, vti notauit Innoc. in c. seq. arg. l. 2. C. de officio eius, qui vicem alicuius Iudicis, vel Præsidis obtinet. Ergo sicuti alijs parochis, seu curatis, ita & ipsi concessum est, propter necessariam absentiam, vel infirmitatem alium sibi idoneum sacerdotem ad tempus breue substituere. Sin autem impedimentum diu duraturum sit, Episcopus admonendus erit, vt interim Vicarij constituat, arg. c. cum ex eo, de elect. in 6.

QVÆRES: Quod tempus breue, vel longum censi debeat. Resp. Si curatus ultra duos menses à parochia abesse debeat, necesse est, vt ab Ordinario licentiam habeat, & Vicarium eiusdem auctoritate constitutum relinquat, vti expressè habetur in Trid. sess. 23. c. 1. de reform. Sin autem præsens sit Curatus, attamen infirmitate detentus, probabile

hile est, quod etiam ultra duos menses Vicarij, v.g. Cooperatoris sui operâ uti possit, totum ei officium suum commendando, & consilijs suis adiuvando. Sin autem impedimentum diu, v.g. pluribus mensibus duraturum sit, Ordinarium certiorum reddere debet Curatus.

2. Dico III. Vicarius qui titulum non habet, sed ad tempus ab Episcopo constitutus est, (v.g. dum parochus in studijs versatur, donec sacerdos factus sit, professionem in Religione fecerit, aut ob senium, aliamve infirmitatem ineptus vitam finierit) talis, inquam, Vicarius temporalis, si officium solus explere non possit, Cooperatorem seu Coadiutorem asciscere non prohibetur: sed totum Vicariæ officium alteri demandare nequit, spectato communi iure. Ita ex communi Sanchez lib. 3. disp. 31. n. 2. & 15. Ratio reddi debet, quia tanta, & non maior commendandi, aut substituendi potestas Vicario temporali ab Ordinario concessa censetur. Et confirmatur inde: Quia sicuti delegatus ad vniuersitatem causarum, cum quasi ordinariam seu æquiparatam ordinariam iurisdictionem habeat, vnam vel alteram causam, aut partem iurisdictionis delegare potest, uti colligitur ex l. 1. §. ab eo. ff. Quis, & à quo, & docet Gl. communiter recepta in l. à iudice, 5. ver. non habet, C. de Iudicijs, Gl. in c. cum causam, ver. delegatus, de appellat. Ita etiam Vicarius temporalis, cum & ipse quasi ordinaria iurisdictione, videl. sibi concessa, ac veluti commendata vtatur, ideo & ipsi alteri non totum officium, sed partem eius ex causa iusta commendandi potestas permissa censetur. Limita assertionem; quibusdam locis consuetudinem interpretari, quod Ordinarius instituens in parochia Vicarium, etiam temporalem, seu amobilem permittat ipsi facultatem, ob causam necessariæ absentis, vel infirmitatis, ad breue tempus alium substituere, totum ipsi officium suum commendando. Quæ de re lege, quæ dixi lib. 5. tr. 6. c. 10. assert. 6. n. 13.

3. NOTANDVM Vn. Vicarius alium similem sibi Vicarium substituere prohibetur. Si enim perpetuus est, alium perpetuum Vi-

carium instituere nequit: cum idem titulus Vicariæ ad duos spectare non possit. Si autem temporalis Vicarius est, alium, etiam temporalem, Vicarium substituere nequit; nisi ex licentia ab Ordinario expressè, vel tacitè accepta: aded ut non suo, sed potius Ordinarij iure & auctoritate alium substituatur. At verò Vicarius perpetuus, etiam suo iure, seu proprio iure ad tempus modicum, & ob causam iustam Vicarium substituere potest, ut dictum est.

CAPITVLVM V.

Sua.

Vicarius Papæ iurisdictionem extra Urbem exercere non potest, nisi ei specialiter concessum sit. Quare literæ iustitiæ ab ipso impetratæ ad loca prouinciæ Romanæ, quæ est inter Capuanam & Pisanam prouincias, subreptitiæ censeri debent, præsertim si ipsemet Pontifex in particulari sua prouincia commoretur.

De Vicario Urbis Romæ, qui siue præfente, siue recedente Pontifice, constitutus est, nihil certum dici posse, annotauit hinc Ioann. Andreas, n. 7. Quia eius potestas pendet ex voluntate & commissione Papæ. Ait verò P. Gregor Tholosanus in syntagm. iuris, lib. 47. c. 35. n. 9. Quod Vicarius Papæ non tantum in Vrbe Roma, sed in tota diocesi Romana iurisdictionem ecclesiasticam in Clericos, & Religiosos, qui exempti non sunt, exerceat. Plura de Vicario Urbis legere potes apud Francisc. de Pauinis de potest. Capituli sede vacante, p. 2. princ. q. 10. n. 35.

CAPITVLVM VLT.

Ex parte.

Vicarij perpetui in suis Ecclesijs personaliter residere, & ad sacerdotium promoueri per fructuum subtractionem compelluntur. Ratio est: quia curam animarum, ac veluti curatum beneficium obtinent.

Nunc verò Vicarij perpetui, si intra annum, post pacificam vicariæ possessionem,

Dddd

legiti-

legitimo impedimento cessante, sacerdotium non accipiant, ipso iure priuationem incurrun-
t, iuxta c. licet canon, 14. de elect. iun.
Clem. vn. hoc tit. & dixi supra c. 1.

CAPITVLVM PRIMVM.
cod. Tit. in 6.

Romana.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Rhemensis ob causam iustam excommunicauerat Officialem, seu Vicarium generalem Suffraganei sui. Dubitatum fuit, vtrum hæc sententia afficiat etiam eos, qui ab eodem Generali Vicario in officio eius gerendo (vel in totum, vel in partem) substituti sunt: Et acta ita substitutorum à Generali Vicario, seu Officiali valida essent. Ad primum respondet Innocent. IV. Quod Vicarij substituti, seu vicem gerentes ipsius Officialis, propter eius excommunicationem, censurâ eadem non afficiantur: cum exercendo officium, seu ministerium sibi commissum, non ideo communicent in crimine, ob quod excommunicatio in Officialem lata est. Ad alterum respondet: Acta Vicariorum substitutorum irrita esse, si ab ipso tantummodo Officiali, qui excommunicatus est, iurisdictionem acceperint.

SUMMARIUM.

1. Vicariorum tres species sunt: prima eorum, qui à lege seu canone constituuntur, secunda, qui ab homine; tertia, qui substituti in eadem iurisdictione dicuntur.
2. Generalis in spiritualibus Vicarius Episcopi habet ordinariam potestatem.
3. Vicarij temporales nec ordinariam, nec delegatam iurisdictionem habent; sed veluti ordinariam.
4. Discrimen inter Vicarium Episcopi Generalem in spiritualibus tantum, & Vicarium eiusdem Generalem in temporalibus tantum.

5. *Vi Vicarius in spiritualibus generalis sit, debet ei esse commissa generalis locorum seu totius diœcesis, & causarum.*
6. *Requiritur etiam, vt sit Vicarius seu Officialis principalis.*

Quandoque duo sunt Vicarij seu Officiales in diœcesi, quorum vnus principalis est, alter vero minus principalis, qui tantum in quibusdam casibus præest Confessorio: & iste non potest esse delegatus Sedis Apostolicae, nisi aliam dignitatem habeat, vel Ecclesia Cathedralis Canonicus sit.

7. *Si duo sunt Officiales æquè principales, rescriptum gratiæ v. g. dispensationis faciendæ, presentari potest vni ex illis, cui impetrans maluerit, eritq; locus preuentioni; ita vt post presentationem vni factam, alter se immiscere non possit.*
8. *Vicarius Generalis seu Officialis Episcopi, vt ei in episcopali tribunali substitutus est, eadem cum Episcopo persona censetur; vnde, sicut Episcopus, Metropolitanano subiectus est, secus est, si priuata persona delinquat; tunc enim Episcopus iudex est.*
9. *Potest Episcopus de delicto aut negligentia Vicarij in officio suo commissa cognoscere, eumque punire; ita vt Archiepiscopus se immiscere non queat, nisi Episcopus requisitus cognoscere, & factum emendare negligat.*
10. *Vicarius Generalis alium sibi non similem substituere in officio Vicariatus potest; eius tamen excommunicatio in substitutum non redundat, nisi in crimine, ob quod ille excommunicatus, sciret illi communicare.*
11. *Ex causa necessitatis propter absentiam, vel infirmitatem, Vicarium etiam sibi similem, hoc est, cum simili iurisdictione substituere potest.*
12. *Si iussu seu auctoritate Episcopi alium sibi substituat, absolute, & ad tempus longum, valet substitutio.*
13. *Vicarius delegare potest non suo iure, sed iure ac potestate sibi commissa ab Ordinario.*

14. Vicario Generali excommunicato, atque vitando, si is ab eo solo iurisdictionem accepit, ea vi non potest, si res adhuc integra sit, & causa nondum capta: fecus autem, iurisdictione respectu eius causa non suspenditur, sed absolui potest.
15. Per mortem, vel renunciationem Episcopi extinguitur omnis iurisdictione Vicarij.
16. Mortuo Episcopo Capitulum Cathedralis Vicarium confirmare debet, vel eodem, alium substituere, idque intra decem dies post mortem, qui vacante sede Episcopalem iurisdictionem loco & in re Capituli exercet.

Pro pleniore doctrina in primis dubitari potest: Quotuplex sit Vicarius, Resp. ex doctrina Roberti Maranta de ordine iudiciorum, p. 4. d. 5. n. 6. In iure potissimum reperiri tres species vicariorum, seu locum tenentium, Prima species eorum est, qui à lege, seu canone constituti dicuntur, ita vt propriam & ordinariam iurisdictionem obtineant, quamuis subiectam & subordinatam principaliori. Talis Vicarius est Archidiaconus, iuxta c. 1. de offic. Archidiaconi.

Altera species Vicariorum est, qui ab homine, videl. Superiore ordinario constituuntur, ita vt potestatem, vel iurisdictionem diuersam obtineant à constituyente: Et horum aliqui iurisdictionem habent delegatam ad vniuersitatem causarum; aliqui verò ordinariam. Exemplum huius distinctionis, quod attinet ad iurisdictionem etiam externi fori, habes in Vicarijs ruralibus, de quibus dixi in c. 1. de offic. Archipresbyteri, Sin autem sermo sit de Vicarijs in foro internæ iurisdictionis tantum, exemplum habes in Vicarijs parochiarum: Alij enim iurisdictionem seu curam animarum quasi ordinariam habent; intellige secundum exercitium, seu vtilem, non directam, vt explicauimus in c. 3. extrà, hoc tit. Alij verò sunt Vicarij habentes iurisdictionem, seu potius partem iurisdictionis delegatam: Et hi dici solent Cooperatores Parochorum; cum enim iurisdictione aliqua præditi sint, & non ordinaria, vt constat, se-

quitur, quòd habeant delegatam ab ipsis Parochis, seu Curatis.

Tertia species Vicariorum est, qui ab homine ita constituuntur, vt iurisdictionem non diuersam, sed eandem habeant cum constituyente, quamuis alio modo, videl. cum dependentia ab ipso constituyente. Et hi proprio nomine *substituti* in eadem exercenda iurisdictione dici solent: Quare licet ordinariam iurisdictionem sibi concessam habeant, tamen nullam in ea ius vel titulum obtinent, sed veluti opera locata deseruiunt: ideoque temporales sunt, & amobiles.

Ex hoc genere Vicariorum in primis est generalis in spiritualibus Vicarius Episcopi: habet enim iurisdictionem ordinariam, non delegatam, sicuti contra Goffredam tit. de offic. vicarij, docet Innoc. in c. sua, eod. tit. Gl. in e. 2. eod. in 6. ver. officialem, & alia Gl. in c. Romana, 3. de appellat. in 6. ver. generaliter, Specul. lib. 1. speculi, p. 1. tit. de offic. ordinarij. n. 2. Felinus in rubr. de offic. delegati, n. 4. Et probatur inde: Quia Vicarius generalis eandem habet iurisdictionem cum Episcopo, in cuius tribunali causas cognoscit, & iudicat: Episcopus autem ordinariam habet: Ergo & Vicarius eius generalis, seu principalis Officialis. Ita inter alios ratiocinatur Bertachinus tract. de Episcopis, lib. 4. p. 7. q. 9. n. 11. Præterea; Iurisdictione delegata licet ab ordinaria iurisdictione derivata sit atque dependens, tamen est diuersa, seu distincta; sicuti lumen v. g. à sole distinguitur: quomobrem à iudice delegato ad delegantem appellari potest, c. super quæstionum, 27. §. Porrò, de offic. delegati. Sed à Vicario generali ad Episcopum appellari non potest, propter rationem, quæ affertur in c. Romana 3. de appellat. in 6. & c. 2. de consuet. in 6. quia non est appellatio ab eodem ad eundem. Ergo Vicarius generalis delegatus non est, sed ordinarius, seu potius substitutus Ordinario in eadem iurisdictione. Interim verò non prohibetur Episcopus, vel similem iurisdictionem obtinens, Vicario suo quædam specialiter delegare, vt infra dicam.

Cæterum, qui in parochijs Vicarij temporales loco alterius absentis, aut infirmi

constituuntur, iurisdictionem in foro interno habent; & non ordinariam. Quia ordinariam iurisdictionem habens proprio iure vititur, officiumque administrat, iuxta l. more, 5. de iurisdic. At verò Vicarius temporalis ius nullum in parochia habet, sed ut mercenarius deseruit, pro libitu amobilis. Sed neque delegatam iurisdictionem obtinet; cum non diuersam, sed omnino eandem exerceat eius, cuius locum aut vicem gerit: Igitur habet iurisdictionem veluti ordinariam; cum sit substitutus in ordinaria iurisdictione, officio, aut cura.

Secundò dubitatur: Vtrum discrimen sit inter Vicarium generalem, & Officiale principalem Episcopi, vel similem iurisdictionem gerentis. Resp. In iure canonico appellationes istas pro eodem accipi, vti colligitur ex c. vlt. iun. Gl. margin. infra hoc tit. & Trid. sess. 24. c. 16. de reform. & docet Syl. ver. Vicarius, in princ. Sbroz. de Vicario Episc. lib. 1. q. 7. Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 29. n. 11.

Est autem Vicarius Episcopi alius simpliciter generalis, cui administratio tam in spiritualibus, quam temporalibus commissã est. Alius autem generalis secundùm quid: Et tum vel in spiritualibus tantùm, vel dantaxat in temporalibus. Inter vtrumque horum duplex discrimen est: I. Vicarius seu Administrator generalis Episcopi in temporalibus laicus esse potest, spectato hodierno iure, vti ex communi docet Sbroz. lib. 1. q. 3. n. 5. Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 46. n. 14. Sed Vicarius in spiritualibus Clericus esse debet, cum spiritualia negotia laicis committi non possint, cap. 2. de iudicijs. Alterum discrimen: Vicarius in temporalibus tantùm delegatus sum. Pontificis esse non potest, nisi alia ratione dignitatem, ac præminentiam in Ecclesia habeat.

Sed ad generalem Vicarium Episcopi in spiritualibus frequentes literæ iustitiæ, & gratiæ à Curia Romana destinantur, vti testatur Sbroz. lib. 1. q. 49. Verùm cum ad has regiones ultramontanas literæ Apostolicæ destinantur, Officiali inscriptæ sunt. Cum enim Vicarius generalis, seu Officialis iurif-

dictionem Episcopalem in eodem tribunali exerceat, inde præminentiam trahit, vt eius officium inter dignitates numeretur.

Requiritur tamen ad generalem vicarium, vt tum generalitas locorum, seu totius diocesis, tum verò generalitas causarum ipsi commissã sit. Sin verò Vicarius, aut Officialis Episcopi solùm constitutus sit pro ciuitatensibus: non potest censerì generalis. Sed iurisdic. eius censebitur diuersa à iurisdictione Episcopali, non ab similibus iurisdictioni Vicariorum ruralium: vt proinde nec ipse Sedis Apostolicæ delegatus esse possit, argum. Clem. 2. de rescript. & docet Sbroz. lib. 2. de Vicario Episc. q. 29. Garcias de beneficio. p. 5. c. 8. n. 36.

Deinde requiritur, vt sit Vicarius seu Officialis principalis: Interdum enim duo sunt in diocesi officiales, vnus principalior, & alter ei subordinatus; vel alter eorum præsit Consistorio Episcopi tantùm in quibusdam casibus, v. g. matrimonialibus, decimalibus. Et iste non potest esse Sedis Apostolicæ delegatus, nisi aliunde præminentiam vel dignitatem habeat, vt si Ecclesiæ Cathedralis Canonicus sit. Ita colligitur ex cit. Clem. 2. de ijs quæ docet Garcias cit. c. 8. n. 20.

Quòd si autè duo Officiales æquè principales & in solidum constituti sint, an, & à quo causæ Officiali delegatæ expediri debeant, tractat Zab. Clem. 2. de rescript. Anton. & Imola in c. quoniã, de off. deleg. n. 5. Barbatia col. 9. quòd rescriptum propter incertitudinem vitietur, ideòque ad Papam rescribendum, vt nouam commissionem faciat, arg. c. ad huc, 10. de rescriptis. Sed ex hoc c. nihil ostendi potest, quia loquitur in casu, quo Iudex omnino incertus datus est, hic autem loquitur in casu, quo Iudex incertus ex certis delegatus fuit. Et arbitror valde probabiliter dici posse cum Gl. in c. quoniã, ver. substituti, ibid. Beroio n. 74 Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 27. n. 37. rescriptum ipso iure validum esse, ita vt si aduersarius consentiat, vel nihil opponat, is iudex expedire possit, cui impetrans priùs præsentauit. Sin autem aduersarius excipiat, tum ne præiudicium illi fiat, si fortè huic Papa non commisit, eius declaratio

tio petenda est. Veruntamen declarando non nouum delegationis ius conferret, sed prius explicaret, iuxta ea, quæ docet Bartol. in l. Duo sunt Titij, 30. ff. de testam. tutela. Consequenter dicendum est cum Sanchez cit. loco, Quod rescriptum gratiæ v. g. dispensationis faciendæ in tali casu præsentari possit Vicario, cui impetrans maluerit, cum de nullius præiudicio agatur, & beneficia Principis latam ac benignam interpretationem habere debeant, c. quamuis, 4. de præb. in 6. Et erit in hoc casu locus præuentioni, vt post præsentationem vni factam, alter se immiscere non possit. Siquidem hæc est institutio iudicij externi, vt si plures iudices in solidum concurrant, detur locus præuentioni.

Veruntamen in foro conscientiæ si v. g. à sacra pœnitentiaria Confessario in Theologia aut iure Canonico Magistro committatur facultas dispensandi, quod dimisso, qui v. g. iudicat dispensationem fieri non posse, vel non nisi cum magno onere, aut imposita longa pœnitentia, impetrans alterius iudicio se submittere possit, probabiliter docet Sanchez lib. 8. disp. 27. n. 40. contra Nauar. consil. 8. de offic. delegati edit. 2. Ratio est: Quod delegans seu committens causam, censetur id facere secundum naturam & institutionem fori: Atqui non, vt in externo foro, vbi iudicium coeptum est, etiam finiri debet, l. 30. ff. de iudicij; ita etiam se res habet in foro conscientiæ: quin potius concessum est pœnitenti, si habeat priuilegium v. g. eligendi Confessarium pro vna vice, atque vnus eum absolvere noluit, iterum se eundem, vel alteri subijcere: dummodò absolutio prius collata non fuerit, seu causa consummata non sit, iuxta ea, quæ tradit etiam Suarez p. 3. tom. 4. disp. 27. f. 4. dub. 2.

His præmissis sequuntur Notanda, quæ ex isto c. colliguntur: Primum. Vicarius Generalis seu Officialis Episcopi, quatenus consideratus Iudex in eius tribunali iurisdictionem exercens, sic eadem cum Episcopo persona censetur. Quare sicuti Episcopus ita & ipse, Metropolitano subiectus est, qui pro-

inde illum ratione officij malè administrati, aut iniustæ sententiæ latæ punire, & excommunicare potest, vt in hoc c. apparet, & notauit Gl. hic, ver. rationabili causa, Ioann. Monachus, n. 2. vbi aiunt, si Vicarius Episcopi delinquat vt persona priuata, quod Archiepiscopus se immiscere non possit, nisi ad ipsum appellatum sit, secus, si deliquerit in pertinentibus ad officium seu iurisdictionem suam. Et Pauinus de potest. Capituli Sede vacante, p. 2. princ. q. 10. n. 23. Sbrozius lib. 3. de offic. Vicarij, q. 57. n. 6. Quod Episcopus teneatur exhibere Vicarium Archiepiscopo poscenti. Veruntamen Officiali Archiepiscopi nulla competit potestas in Coepiscopum aut Vicarium Generalem eius, ob dignitatem & eminentiã iurisdictionis Episcopalis, sicuti DD. comuniter annotant.

Declarandum tamen est hoc Notandum. Quod Episcopus possit de delicto aut negligentia Vicarij in officio suo commissa cognoscere, eumque punire, si ipse extra culpam fuit, vt docet Speculator lib. 2. partic. 1. tit. de competentis Iudicis additione, §. Sequitur videre, n. 3. & Sbrozius cit. q. 57. n. 11. Imò aiunt, quod Archiepiscopus in hoc casu se immiscere non possit, nisi Episcopus requisitus cognoscere recuset. Ratio huius declarationis afferri debet, quod Vicarius etiam ratione officij sui quodammodo subiectus & subordinatus sit Episcopo suo: quia licet eius potestas & iurisdictione eadem sit cum iurisdictione Episcopali, alio tamen modo in Vicario residet, & aliter in Episcopo, in illo videl. cum dependentia à voluntate, & imperio Episcopi. Quamobrem Episcopus inuigilare debet Vicario, & quæ malè ab eo acta sunt, rescindere: neque enim culpa Officialis, aut Vicarij domino nocere debet, ait Rebuffus in praxi, de Vicarijs n. 41. arg. l. vn. §. Si Procurator, ff. Si quis ius dicenti non obtemperet; & tit. de forma Vicariatus, 140. vbi exemplum affert: Si Vicarius beneficium Ecclesiasticum personæ indignæ contulit, id eoque priuationem pro ea vice incurrit, c. cum in eunctis, §. Clerici, de elect. quod id

D d d ; Epi-

Episcopo, si nec mandarit, nec ratum haberit, obesse non debeat, quò minus digno conferre possit. Quia sicuti culpa, ita & pœna proprias debet tenere auctores, l. fancimus, 2. C. de pœnis. Et Episcopus committens Vicario conferendi facultatem, censetur mandasse, vt idoneæ personæ conferatur: quare si indigno contulit, transgressus est limites mandati. Sed neque potest Vicarius, rescissa priore collatione, alteri cõferre: cum functus sit officio suo, ideòq; potestas redeat ad committentem, videl. Episcopum, argum. c. Si compromissarius, 37. §. Si verò eligat, de elect. in 6. Quotiescunq; Episcopus in culpa fuit, vt quia imperitum Vicarium constituit, aut negligentem sciens tolerauit, tum tenetur ex maleficio, aut quasi maleficio eius, etiam ad damnorum resarcionem, vti docet idem Rebuffus de forma Vicariatus, n. 189. Sbrozcius lib. 2. q. 30. Pauinus de potest. Capit. Sede vacante, p. 2. princ. q. 10. n. 23. Piafecius in praxi Episc. p. 2. c. 4. n. 15.

Corollarium. Tameñ à Vicario Generali ad Episcopum appellari nequit, tamen supplicari potest, vt acta eius rescindantur, vel de nullitate sententiæ cognoscatur: quia talis supplicatio seu petitio etiam ad ipsummet Vicarium dirigi potest, vti annotauit Cardinal. super Clem. 1. de rescript. q. 7.

10 NOTANDUM II. Vicarius Generalis Episcopali sibi substituere non prohibetur. Id enim supponitur in hoc c. quando quæritur; Si Vicarius ab Archiepiscopo excommunicatus sit, vtrum excommunicatio etiam in substitutum eius, siue vices illius gerentem redundet. Poterat enim esse ratio dubitandi, secundum Ancharanum hic. Quia Archiepiscopus excommunicauerat Vicarium sub nomine officij: Ergo videbatur censurâ afficere eum omnem, qui officium Vicarij gerebat. Sed contrarium asserendum est; quia excommunicatio, cum grauissima pœna sit, non afficit nisi personas delinquentes: Quòd si verò substitutus Vicarij communicauit excommunicato in crimine, ob quod excommunicatus fuit; si videl. propter excommunicationem Episcopi Vicario sub excommunicationis censura interdi-

ctum sit, ne officium Vicariatus exerceret, tum si quis ab eo commissionem aliquam scienter acciperet, communicaret illi in crimine, ob quod excommunicatus est, ideòque & ipse similem excommunicationem incurreret, iuxta c. si concubinæ, 55. de sent. excommun. & notat hic Ioann. Monachus num. 6.

Sed obstare videtur c. Clericos, extrâ hoc tit, vbi dicitur: Quòd Vicarius alium Vicarium substituere non possit. Respond. sicut ibi, & Dico primò cum Ioann. Andr. & Ancharano hoc c. Roberto Maranta de ordine iudiciorum, p. 4. distinct. 5. q. 1. Sbrozcius lib. 2. q. 66. Vicarius Generalis non potest absolute loquendo officium suum alteri committere, seu alterum similem sibi Vicarium substituere, argum. Authent. Vt nulli Iudicum liceat &c. collat. 9. Imò neq; Episcopus suum officium ordinarij alteri committere potest, nisi id à lege concessum esset: cum inferior Principe Vicarium constituere non possit, iuxta cit. Auth. Vt nulli Iudicum, & Authent. de collatoribus, §. Ad hæc prohibemus: quando quidem Vicarius ordinariam potestatem habere censetur, vti constat ex tit. ff. de officio eius cui alterius vices.

Dico II. Vicarius Episcopi ex causa necessitatis propter absentiam, vel infirmitatem Vicarium simili iurisdictione substituere potest secundum Gl. receptam in Clement. 1. ver. locum, de Regular.

Dico III. Si Vicarius iussu, seu auctoritate Episcopi alium sibi substituatur, absolute, & ad tempus longum, valet substitutio. Quia non tam ipsius Vicarij generalis quam Episcopi substitutus seu Vicarius censetur, vti notat Rebuffus de forma Vicariatus, n. 77. & seqq. Sbrozcius cit. c. 66. n. 17. Siquidem, vt supra dictum, Episcopus præter officialem principalem, alium minus principalem, vel subordinatum principali creare potest.

QUÆRITUR hoc loco; Vtrum Vicarius generalis causam vnã vel plures alteri delegare possit? Affirmat Sbroz. lib. 2. cit. q. 66. n. 20. & seqq. Quia omnis Iudex ordinarius alteri delegare potest, vti docent DD. in l. more, ff. de iurisdic. Sed Vicarius genera-

generalis, saltem in causis ratione Vicariatus sui ipsi competentibus, ordinarius Iudex est: Ergo tales causas delegare potest. Et addit Sbrozcius n. 16. Etiam ad vniuersitatem causarum delegatos in diocesi institui posse à Vicario, v. g. rurales Decanos. Sed contra est. Quòd quicumque iure non suo, sed alieno iurisdictionem obtinet, alteri demandare seu delegare non possit, vt habetur expressè in cit. l. more. Vicarius autem Generalis non iure proprio, sed sibi commissio iurisdictionem Episcopalem obtinet: nam aliòquin titulum in Episcopali officio haberet. quod nemo dixit: Ergo delegare non potest. Respond. igitur ad q. & Dico. Quòd Vicarius delegare possit non suo iure, sed iure ac potestate sibi commissà ab Ordinario: sicuti suprà dixi de Vicarijs temporalibus parochiarum, quòd Cooperatores sibi adscribere possint, eis partem iurisdictionis delegando, ex facultate & permissione ipsis ab Ordinario concessa. Neque id mirum videri debet, quandoquidem de Vicario Generali generatim dici potest, eius potestatem amplius non extendi, quàm ipsi fuerit concessum, vt notauit Piafecius in praxi p. 2. c. 4. n. 12. Qui exinde colligit, Vicarij iurisdictionem esse quasi delegatam; mallem dici, esse ordinariam, quamuis in Vicario existat per modum eiusdem delegationis, seu commissionis, iuxta voluntatem committentis. Neq; dubitari potest, quin in generali commissione Vicariatus potestas delegandi ad vnã vel alteram causam comprehendatur, cum id pænè necessarium sit ad officium Vicarij generale, præsertim si diocesis ampla sit. Sed vtrum delegare possit ad vniuersitatem causarum in foro externo sine speciali Episcopi mandato, id ex consuetudine diocesis colligi debet: Si enim Episcopus talia fieri sciat, & patitur, tacitè eam potestatem committere censetur.

14. NOTANDVM III. Si Vicarius generalis excommunicatus sit, atque vitandus, ita vt iurisdictione priuatus censeatur, tum etiam acta vices gerentis irrita erunt, si ab eo solo iurisdictionem acceperit. Ita Gregor. X. in

hoc c. Sed variè explicant hic Canonistæ, vt videre est in Gl. magna, & apud Ioann. Monachum, & Ancharanum hîc, Ioann. Andr. n. 2. Abbatem in c. licèt, n. 8. de offic. iudicis delegati. Communior autem responsio est, si Vicarius generalis excommunicatus sit, qui ab ipso solo (non accedente Episcopi auctoritate) iurisdictionem acceperunt, non posse eã vti, si res integra sit, seu causa nondum cœpta: Sin autem res integra non sit, sed reus v. g. citatus, tum non suspendi iurisdictionem respectu iuris causæ, sed absolui posse, nihil obstante, quòd Vicarij excommunicatione superuenit. Atque hæc sententia verissima est, si loquamur de delegatis à Vicario, quòd sicuti morte delegantis eorum iurdictio extinguitur, si res integra sit, non item si causa cœpta, ita etiam suspendatur eorundem iurdictio per delegantis excommunicationem: quæ quasi mors ciuilis est, sicuti docent DD. in c. licèt, 30. vbi Abb. n. 8. de offic. delegati. Verùm Gregor. X. in hoc c. loqui non videtur de delegatis à Vicario, sed de substitutis, seu vicem gerentibus; atque absolutè, & sine distinctione, quòd per excommunicationem Vicarij substituentis eorum quoq; iurdictio suspensa sit.

Est autem magnum discrimen inter delegatum & substitutum. Quia substitutus v. g. à Vicario ad tempus modicum propter absentiam suam, idem tribunal, eandemque iurisdictionem obtinet, vt optimè notauit Robertus Maranta cit. p. 4. dist. 5. n. 18. Quare mirum non est, si excommunicato Vicario substituento, adeoque suspensa eiusdem iurisdictione, etiam substituti ab ipso iurdictio suspèdatur, tametsi causa cœpta sit; quandoquidem non diuersam iurisdictionem obtinet, vt bene notauit Innoc. in cit. c. licèt, in fine, Sbrozcius de Vicario Episc. p. 3. q. 18. n. 10. At verò delegatus habet iurisdictionem deriuatam, & distinctã à iurisdictione subdelegantis: quare mirum non est, quòd subsistere possit, causã iam cœptã, tametsi delegantis iurdictio per mortem naturalem, aut ciuilem sublata sit. Nam pari etiam ratione, si Episcopus excommu-

nicatus

nicatus sit, aut suspensus, vel interdictus (intellige si denunciatus fuerit, vel notorius Clerici percussor) tum suspēditur iurisdīctio Vicarij etiam quoad causas iam cōceptas: Per mortem verò, vel renuntiationem Episcopi extinguatur omnis iurisdīctio Vicarij, quippe qui eandem cum Episcopo habet, vti dixi lib. 1. tr. 4.

Corollarium. Mortuo Episcopo Capitulum Vicarium Generalem seu Officiale confirmare debet, vel eo remoto, alium constituere; idq; intra decem dies post mortem Episcopi, secundum Trident. Constit. sess. 24. c. 17. de reformat. Atque iste à Capitulo vacante Sede constitutus vel confirmatus Vicarius Episcopalem iurisdīctionem loco & vice Capituli exercet. Quare eiusdem Vicarij potestas vnà cum Capituli iurisdīctione iterum expirat per noui Episcopi cōfirmationem, & Episcopatus possessionem, ita vt denuo confirmari debeat, sicuti tradit Franc. de Pauinis de potest. Capituli, Sede vacante, p. 2. q. 10. n. 19. Sbrozianus lib. 3. q. 42. n. 9.

Porro ex his colligit Felinus c. eam te, n. 17. ver. Faciunt hæc, de rescript. Quod causa à Sede Apostolica delegata Vicario seu Officiali Episcopi, ab illo cognosci non possit, si Episcopus mortuus sit cum à Capitulo assumptus & confirmatus iam non sit Vicarius Episcopi, sed Capituli. Contrarium tamen probabiliter tradit Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 27. n. 33. Cum enim Episcopale iurisdīctionem vice Capituli exerceat, quodammodo est Vicarius Episcopi, sicuti eum etiam appellat Zabarella Clem. 2. de rescript. q. 13. Accedit, quod in his commissionibus ad mentem potius Summi Pontificis, quam ad iuris rigorem attendere oportet. Accedit id, quod bene annotauit Berquius in c. quoniam, n. 81. de offic. delegati, ex Baldo in l. 4. C. de emancip. liberorum; Tamen si rescripta ad lites strictam interpretationem habeant, quatenus concernūt iura ex præiudicio partium; tamen amplam interpretationem merentur, quatenus concernunt potestatem seu facultatem Principis conce-

dentis aut delegantis. Quia simili ratione probabiliter dicitur cum Flaminio de resignat. benefic. lib. 1. q. 11. n. 17. Sbrozianus lib. 3. q. 49. in fine. Sanch. lib. 8. disp. 27. n. 41. & alij apud Franc. Pauinum de potest. Capituli, Sede vacante p. 2. q. 10. n. 13. Si causa à Sede Apostolica delegata sit Officiali sub nomine officij sui, neque ex coniecturis appareat, quod delegans intentionem ad personam singularem direxerit, Vicario mortuo, aut deposito, causam à successore expediri posse, sicuti & à substituto: Licet plerique contrarium sentiant, Dominicus in c. statutum, col. 3. de rescript. in 6. Decius, in c. quoniam, 14. n. 9. Berouius n. 100. Felinus n. 7. de offic. delegati, & alij apud Pauinum l. c. Sanchez citata disput. 27. n. 8. propter regulam ex Bartolo acceptam in l. quod Principi, ff. de legibus; Si dignitas alicui competat non proprio, sed alieno iure, commissionem illi factam ratione dignitatis, non transire ad successorem. Quod enim causa alicui delegata ratione dignitatis ad successorem deuoluatur, ratio est, quia dignitas, (competens alicui iure proprio) nunquam moritur, ideòque ad successorem transit, c. si gratiosè, de rescript. in 6. Hæc autem ratio cessat in Vicario: Cum enim ius nullum dignitatis habuerit, dignitas eius extinguatur per mortem aut depositionem, ideòque proprie successorem non habet. Quæ sententia spectato iuris rigore vera est: Sed prior, vt dixi, probabilis, & in praxi rita, propter præsumptam mentem Pontificis delegantis illi, qui officium Vicariatus exerceat, vti bene aduertit Abb. in cit. c. quoniam, n. 11.

Sed numquid etiam, vice versa, Episcopus causam Vicario suo sub nomine officij delegatam cognoscere potest? Respond. & dico I. Dum Vicarius in officio est, Episcopus se intromittere, aut quoad talem causam Vicario quidquam imperare nequit. Ita ex omnium sententia docet Rebuff. in forma Vicariatus, n. 161. Sanch. cit. disp. 27. n. 30. Nauar. lib. 1. consil. 5. de offic. delegati, edit. 2. Quia quoad hanc causam sibi à Sede Apo-

Apostolica delegatam nullam habet Vicarius cum Episcopo communionem; neque ipsi subordinatus est, sed potius maior Episcopo, iuxta c. sanè, 11. de offic. del.

Dico II. Neque mortuo, aut deposito Vicario Episcopus causam expedire potest. Ita ex communi Decius cit. c. quoniam, n. 9. Nau. & Sanchez ll. cc. contra Bertachinum de Episcopis lib. 4. p. 7. q. 4. Ratio est: Quia licet mortuo, aut deposito Vicario, officium Vicariatus ad Episcopum redeat, non tamen iurisdictio à Papa delegata ad Episcopum deuoluitur: cum ea omnino diuersa ac separata sit.

CAPITVLVM II.

Licet.

PARAPHRASIS.

Si Episcopus Generalem Vicarium instituat, tametsi vi huius generalis commissionis ad ipsum caularum Episcopaliū cognitio pertineat, non tamen in delinquentes inquirere, eosdemque punire, vel à beneficijs aut officijs suis amouere potest, nisi talis potestas ei specialiter committatur.

SUMMARIUM.

1. Licet aliquis vi Vicarius Generalis, seu principalis Officialis constitutus sit, non potest tamen ea expedire, quæ specialem commissionem desiderant.
Habet interim præsumptionem pro se, quod omnes causas episcopalis iurisditionis expedire possit, nisi iure scripto, vel recepta ecclesiarum consuetudine inter speciales numerari constet.
2. Enumerantur causa speciales, quæ in generali officio Vicariatus non comprehenduntur: & inter eas primum locum tenent causa criminales.
3. Secundum locum tenent matrimoniales.
4. Tertium tenent casus seu peccata in foro penitentia Episcopo reseruata, ab his enim (& multominus à reseruatis Sedi

Apostolica) absolueri non potest, neque absoluedi potestatem alijs committere, absque speciali commissione.

5. *Sunt & alij casus, qui quod graues & ardui sint, Vicario commissi: nō censentur.*

NOTANDVM Vn. Qui Officialis principalis seu generalis Vicarius Episcopi constitutus est, non potest ea præstare, quæ specialem commissionem desiderant. Simile quiddam legimus in c. 5. de Procurator. in 6. Qui generaliter constituitur ad negotia Procurator, agere & experiri potest, exceptis his casibus, qui mandatum exigunt speciale. Habet tamen Vicarius generaliter institutus præsumptionem pro se, quod omnes causas iurisditionis Episcopalis expedire possit, nisi constet vel ostendatur iure scripto, aut recepta Ecclesiarum consuetudine inter speciales numerari, vti ex communi docet Garcias p. 5. de benefic. c. 8. n. 65. Rebuffus in praxi p. 1. tit. de forma Vicariatus, n. 152. Adeo quidem, vt si in aliquo can. dicantur, quippiam ad Episcopi, vel diocesani potestatem pertinere, nisi inter casus exceptos sit, censeri debet etiam Vicario Generali competere: cum eadem ipse iurisditione præditus sit.

Inter causas autem speciales, quæ in officio Vicariatus generaliter commissi non veniunt, primum locum tenent criminales; adeo, vt si absque speciali Episcopi commissione Vicarius se intromittat, processus irritus sit, ob iurisditionis defectum. Sed limitari debet primò: Quod Vicarius, absque speciali commissione, inquirere & cognoscere possit de delictis, non vt puniat, sed vt Episcopo referat, vti docent hic Lâpus, n. 1. Ancharanus ante q. 1. Franc. de Pauinis de potest. Capituli p. 2. q. 10. n. 31. & alij apud Sbrozium lib. 2. q. 143. qui addit n. 8. quod Vicarius eum, de quo inquisuerat, sine Episcopi mandato absolueri possit, si absoluedum esse existimet.

Secundò: Quod Vicarius sine speciali commissione inquirere possit non in ordine ad puniendum, sed ad emendandum, scandala cauenda, &c. vti docent DD, citati.

E e e Ter-

Tertio: Si civiliter tantum, non criminaliter agatur de crimine, Vicarius cognoscere poterit. Exempli causa: Abbas non exemptus, qui ius instituendi habet, Clericum aliquem instituit ad beneficium patronatum, sine patroni presentatione. Patronus petit, institutionem irritam iudicari, & institutum amoveri. Vicarius hanc causam cognoscere potest; cum non tendat ad punitionem, sed ad damnum illati, seu iuris violati amotionem. Ita docent hic Ioann. Andr. & Geminianus, qui tamen recte monet, huic doctrinae locum non esse, si Clericus absque patroni consensu ab Episcopo institutus sit. quia inferior non potest cognoscere de facto Superioris sui: Vicarius autem Episcopo inferior est. Ergo, &c.

Quarto: Vicarius absque speciali commissione leues poenas, v. g. pecuniarias multas propter excessus non graues imponere potest, sicuti docet Sbrozium lib. 2. quaest. 143. n. 12. Nam modicae coercitionis potestas cuiuslibet, praesertim ordinariam iurisdictionem exercenti, necessaria est, uti dixi lib. 1. Th. mor. tr. 4. c. 5. n. 9. & dicam tit. seq. c. 4.

Ceterum si excessus grauis sit, non potest Vicarius poenam leuem infligere, sed Episcopo referre debet, ut digne & canonicè puniatur. Sed etsi specialem commissionem habeat, causas criminales cognoscendi, ac iudicandi, non tamen potest poenam canone, vel statuto diocesani definitam in leuiorem, v. g. pecuniariam commutare. Nisi etiam in talibus dispensandi specialem ab Episcopo licentiam habeat, posito, quod Episcopus dispensare possit, ut colligitur ex c. licet, iun. Gloss. ver. poenam pecuniariam, de poenis.

Alterum locum tenent causae matrimoniales, quae inter maiores & arduas, atque ad Episcopalem tantum dignitatem ordinario iure pertinentes numerantur, c. penult. de in integrum restit. c. accedentibus, 12. de excess. Prael. & Concil. Trid. sess. 24. c. 20. de refor. Nihilominus potest Episcopus causarum matrimonialium cognitionem Vicario generali specialiter committere, vel al-

teri perito & idoneo delegare, ex communi docent Bertachinus tract. de Episc. p. 7. lib. 4. q. 20. Rebuffus de forma Vicariatus. 155. Sbrozium p. 2. q. 43. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 7. n. 20. Quia Episcopus committere, seu delegare alteri potest, quae ad Episcopalem ordinariam iurisdictionem spectant, uti ex communi docet Syl. ver. Episcopus n. 9. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 17. Sed cognitio causarum matrimonialium pertinet ad Episcopalem ordinariam iurisdictionem, cit. c. accedentibus, ex quo habetur, quod alij inferiores Episcopo de talibus causis cognoscere non possint, nisi ex speciali commissione, vel alia legitima causa, videl. consuetudinis praescriptae, uti Gl. fin. interpretatur. Sed & ipse Sum. Pontifex causas matrimoniales quandoque non Episcopis, v. g. Officiali, vel Abbati alicui committit, ut constat ex c. ex literis, 4. de in integr. restituit. Vide, quae dicam in c. 3. de offic. delegati, not. 3. §. Queres.

Tertium locum tenent casus, seu peccata in foro poenitentiae reservata Episcopo. Ab his enim Vicarius absolueri non potest, neque alij absolueri potestatem committere, absque speciali commissione. Multo minus Vicarius, absque speciali commissione absolueri potest a peccatis, seu casibus Sedi Apostolicae reservatis, sed ea ratione Episcopalis, quia si occulti sint, Episcopali absolutioni in foro conscientiae demandantur in Trident. sess. 24. c. de reformat. Potest tamen Episcopus non tantum in casu particulari potestatem absolueri Vicario suo, vel alteri idoneae personae delegare, ut Henric. arbitratus est lib. 14. de irregul. c. 19. in fine, sed etiam generatim: ut bene docuit Nauar. lib. 5. consil. 11. de priuil. n. 4. Garcias p. 7. c. 8. n. 48. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. n. vii. Nam ea, quae ordinario iurisdictionis sunt, possunt absolute ac generaliter delegari: Absolute autem a casibus occultis Papalibus cum sit Episcopus in perpetuum concessa, in ordinariam transit: Ergo, &c. Neque repugnant verba Trident. c. 6. quia ijs loci significatur, potestatem absolueri eo loco Episcopis concessam, non competere Vicariis ratione

ratione officij seu Vicariatus sui, sed opus esse speciali delegatione seu commissione. Alioquin verò ab alijs casibus seu peccatis Episcopo, aut Sedi Apostolicæ non reservatis diocesanos omnes Vicarius Generalis absque speciali mandato absolvere potest, & alijs sacerdotibus absolvendi potestatem conferre: cum sit parochorum Superior ordinarius totius diocesis. Et ita ex probabiliore & in praxi recepta sententia tradit Syl. ver. confessor, l. q. 1. Henriq. lib. 6. c. 13. n. 3. in comment. lit. m.

5. Alij casus sunt, qui quòd graves & ardui sint, Vicario commissi non censentur: Quia in generali commissione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie non concederet. Vt sunt diocesis visitare, Synodum congregare, vltimas pias voluntates exequi, &c. de quibus Rebuffus tit. de forma Vicariatus, n. 100. Sbrozjus lib. 2. q. 46. 49. 119. 120.

CAPITVLVM VI.

Cum in generali.

PARAPHRASIS.

Vicarij Generalis potestas non se extendit ad donandum. Quia in generali concessione seu commissione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset. Accedit, quòd neque administrator cum libera constitutus, ordinariè loquendo, donationes facere queat. Sed neque beneficia conferre Generalis Vicario concessum est, nisi ea potestas ab Episcopo specialiter commissi fuerit.

SUMMARIUM.

1. In generali officio Vicarij spiritualis non continetur potestas donandi, dispensandi, beneficia conferendi, &c. nisi ei specialiter commissum sit.
2. Per commissionem autem hanc conferendi beneficia non adimit sibi Episcopus conferendi potestatem sed concurrissum Vicario suo.

3. Ceteri beneficij nondum vacantis collatio, aut respectu certa persona committi non potest Vicario.

4. Potest ei committere Episcopus facultatem accipiendi resignationem beneficij determinati, eaque admissa, denuo eidem committere facultatem conferendi: simul autem & coniunctim non potest.

5. Non prohibetur Episcopus in instituendi aut presentandi ad certum beneficium, cum Capituli sui assensu annectere dignitati, alterius beneficio in persequendum.

6. Si alicui iure debitum sit beneficium in ecclesia, Episcopus mandare potest Vicario, ut in eadem Ecclesia morte aut resignatione vacaturum beneficium Canonico illi conferatur.

7. Si data sit Vicario ab Episcopo facultas beneficiorum resignationes accipiendi, non ideo etiam destituere seu privare potest beneficiatos.

Nec vice versa data facultate privandi, etiam resignationes liberas accipere potest: vti nec concessa potestate destituendi, concessa est potestas conferendi, aut vice versa.

8. Canonice electos confirmare, & presentatos instituere potest: non autem ecclesias & alia beneficia unire, dividere, vel suppressere absque speciali commissione.

9. In generali officio Vicarij non comprehenditur potestas dispensandi in votis, iuramentis, legibus, in quibus concessum est Episcopo dispensare, nisi ipsi in generali officio Vicariatus eam annectat, aut Vicarius sciente & tolerante Episcopo dispense in casibus frequenter occurrentibus.

10. Episcopus potest Vicario suo committere potestatem dispensandi in casibus sibi ratione dignitatis sua à Sede Apostolica generaliter commissis.

11. Causam item sibi à Sede Apostolica delegatam eidem suo Vicario subdelegare potest.

12. Si Episcopus Vicario suo generalem fa-

Eccc 2 contra-

cultatem det expediendi omnia que potestatis sua sunt, seu plenam omnia expediendi facultatem, excepta beneficiorum collatione, hac formulâ censentur reliqua specialia comprehendendi.

15. *Si eidem det facultatem plenam & liberam expediendi omnia, qua ipse facere potest, nō comprehenduntur ea, qua specialem delegationem desiderant: sufficit tamen, si unum speciale ex primatur, ut per id ad alia extensio fiat.*

NOTANDUM I. Licet Vicarius Generalis cum ordinaria iurisdictione constitutus sit, non tamen ea præstare potest, quæ vel suapte natura, vel ex iuris dispositione specialem commissionem desiderant. Vti sunt donare, dispensationes, aliasque meras gratias facere, beneficia conferre, dimissorias dare, &c. Ratio est: quia officium Vicarij Generalis in subsidium Episcopi institutum est propter quandam necessitatem: ideo ea sine speciali commissione præstare non potest, quæ ad liberalitatem, aut qualemcumque alienationem spectant.

Quædam autem horum in specie explicabimus. Primò: In generali officio, seu iurisdictione Vicarij non comprehenditur beneficiorum collatio. Potest tamen conferendi potestas ei specialiter committi. Quod tamen non ita intelligendum est, quasi per hanc commissionem Episcopus sibi adimat conferendi potestatem. Quin potius Episcopus tunc concurrat cum Vicario suo: imò si non constet, vter prius contulerit, præferenda est collatio Episcopi, tanquam ampliore potestate habentis; sicuti simili ratione de Papa dicitur comparatione inferiorum in c. dudum, 14. §. nos igitur, de præb. in 6. Et docent. DD. apud Sbroz. lib. 2. q. 93. 94.

Deinde non ita intelligendum est, quasi Episcopus, seu inferior Papæ, Vicario committere possit potestatem conferendi certum beneficium, antequam vacet, sed tantum generalem facultatem conferendi, quæ alioquin ipsi ratione Vicariatus non competeret, specialiter concedere, vti docent

DD. in c. constitutus, 11. de concess. prebendæ, Gl. recepta in c. deliberatione, §. prohibemus, ver. cuicumque; de offic. legati, in 6. Rebuffus tit. de Vicarijs Episcoporum, n. 15, vbi generalè regulâ tradit: quòd Episcopus non possit Vicario generali collationem committere sine respectu certi beneficij, siue respectu certæ personæ: v. g. Titio conferas beneficium in hac Ecclesia vacaturum, siue per mortem siue per resignationem. Tum quia talibus commissionibus præbetur occasio modis inconcessis aperiendi viam beneficijs vacaturis, siue, vt clarius dicam, periculum est, ne modis illicitis, videl. mortis machinatione, aut resignaturi circumventionem, vacatio beneficij procuretur, contra prohibitionem c. 2. de concess. præb. Tum quia per huiusmodi commissiones determinatas inducuntur beneficiorum reservationes, vel expectatiuæ, quæ odiosæ sunt, & Episcopis non concessæ, secundum Gl. in c. cum dilectus, 27. ver. quempiam præsentare, de iure patronatus, & videri potest Trident. sess. 24. c. 19. de reform.

Sed limitari debet hæc doctrina primò: Quòd Vicario generali conferri possit potestas conferendi beneficia restricta ad certum locum, seu partem diocesis, modo ibi plura beneficia existant, sicuti tradit Rebuffus n. 24. Sbroz. lib. 1. q. 53. n. 5. post Gl. et. §. prohibemus, ver. cuicumque. Data opera loquor de Vicario generali. Nam alteri neque in specie, nec in genere vacatura beneficia conferendi potestatem Episcopus, alijsue præter Papam ordinarius committere potest, vti colligitur ex cit. §. prohibemus, un. Gl. ver. prohibemus, & tradit alia Gl. in c. statutum, 3. ver. id canonicè, de præb. in 6. Abb. in c. constitutus, n. 5. de concess. præb. Rebuffus tit. de forma Vicariatus n. 6. & alij plerique apud Sbrozium lib. 1. q. 52. n. 2.

Limitatur secundò: Quòd Episcopus committere possit Vicario facultatem accipiendi resignationem beneficij determinati; eaque admissa, eidem committere facultatem conferendi, sicuti tradit Gl. communiter recepta in cit. §. prohibemus, ver. cuicumque. Nam hoc casu Episcopus non committit collationem

nem beneficij vacaturi, sed vacantis. Sed simul ac coniunctim potestatem resignationem accipiendi, ac conferendi beneficij certis, committi non posse, plerique docent, vti videre est apud Abb. cit. n. 5. Sbrozium cit. q. 52. n. 25.

5 Limitatur tertio: Quod Episcopus non prohibetur ius instituendi, aut presentandi ad certum beneficium cum Capituli sui assensu annexere dignitati, alteriue beneficio in perpetuum: cum hæc nō sit commissio seu delegatio, sed transeat in potestatem ordinariam. Atque ita notauit Rebuffus tit. de Vicarijs Episc. n. 27. ex c. 3. de Eccles. edific.

6 Limitandum videtur quartò: Si alicui iure debitum sit beneficium in Ecclesia, quia v. g. canoniam siue præbendam consecutus fuit, quod Episcopus Vicario mandare possit, vt in tali Ecclesia vacaturum beneficium, cum commodè fieri potest, eidem conferatur. Quia sicuti conditiones, quæ de iure insunt, in pactum deduci possunt, iuxta l. 3. ff. de rebus creditis; ita etiam quod de iure faciendum est, vt fiat, mandari, seu committi potest. Vide quæ dixi lib. 4. tr. 2. c. 10. n. 2.

Ampliari autem debet tradita doctrina: Quæ de collatione beneficiorum dicta sunt, simili ratione locum habere in presentatione; cum & hæc liberalis gratia, ac veluti donatio sit. Imò concessa Vicario potestate conferendi beneficia, non ideo censetur concessa facultas presentandi, nec eligendi. Quia à diuersis non fit illatio, conferre autem & presentare diuersa sunt, c. cum in illis, 16. de præb. in 6. & docet Rochus de iure patron. ver. honorificum, n. 25. Garcias p. 7. c. 8. n. 83. Sed neque concessa Vicario facultate beneficia conferendi, resignationes accipere potest, seu absolutas, seu causâ permutationis, vti ex communi Zabari. in Clem. vn. de rerum permutation. Flamin. Parisius de benefic. resign. lib. 7. q. 24. n. 15. Sbrozium lib. 2. q. 71. Multò minus concessa Vicario potestate resignationes accipiendi, beneficia conferre potest, quia conferre plus est, quàm resignationes accipere, vti docet Flamin. cit. q. 24. n. 8. 17. Nam Capitulum v. g. sede vacante beneficiorum resignationes accipere, sed nō conferre pot-

est, quæ liberæ collationis sunt ad Episcopum spectantis. Ergo multò minùs Vicarius: quandoquidem Capitulum sede vacante maiorem potestatem exercet, quàm Vicarius Episcopi possit, absque specialibus ei factis commissionibus. Si tamen commissâ sit Vicario potestas resignationes accipiendi causâ permutationis, quod possit etiam conferre; cum collatio non sit libera, tradit Dominic. e. vlt. hoc tit. in fin. vti docet Flamin. Præterea si data sit Vicario facultas resignationes accipiendi, non tamen potest destituere, seu priuare beneficiatos: cum id maioris potestatis sit. Sed neque vice versa, data potestate priuandi, resignationes accipere potest: cum à diuersis non fiat illatio, teste Flamin. n. 19. Quod si Vicario data sit potestas destituendi, non ideo conferre potest: sicuti nec vice versa concessa potestate conferendi, venit potestas destituendi. Tamen enim hæc fermè coniuncta sint in potestate ordinaria, non tamen in delegata seu commissa: cum hæc dependeat à voluntate committentis. Denique si data sit Vicario facultas conferendi omnia beneficia ad collationem Episcopi spectantia, tamen conferre non potest ea, quæ Episcopus confert iure speciali seu deuoluto, vti docet Rebuff. in forma vicariatus n. 98. Flamin. de resign. benefic. lib. 1. q. 24. n. 64.

Veruntamen, cum Vicarius ratione officij generatim commissi expedire possit ea, quæ iustitiæ ac necessitatis sunt, ideo canonicè electos confirmare, & à patronis presentatos instituere potest, absque speciali commissione, arg. c. ex frequentibus, de instit. & docet Gl. hic ver. non possunt, Ioan. Andr. n. 2. Ancharanus in fine, Bertachinus de Episc. lib. 4. p. 7. q. 16. Sbrozium lib. 2. q. 70. & 111. Garcias cit. c. 8. n. 84. Flamin. lib. 7. q. 24. n. 27. & dixi lib. 4. tr. 2. c. 10. n. 6. quâuis contrarium sentiat Rebuff. in forma vicariatus, n. 126. Sed Ecclesias aut beneficia vnire, diuidere, aut omnino suppressere, Vicarijs concessum non est, absque delegatione speciali: cum hæc causæ inter arduas numerentur.

Secundò: In generali officio Vicarij spiritua-

ritualis non comprehenditur potestas dispensandi in votis, in iuramentis, in legibus, quibus concessum est Episcopo dispensare. Ita ex communi Rebuffus in forma vicariatus, n. 44. Gutierrez lib. 1. canon. qq. c. 19. n. 15. Sanchez lib. 2. de matrim. disp. 40. n. 12. Quia dispensatio est species quædam gratiæ, ac remissionis, quæ in generali commissione Vicariatus non comprehenditur. Accedit quod dispensatio æquiparatur restitutioni in integrum, quæ in generali mandato, aut commissione non continetur, l. illud, 25. §. si talis, ff. de minoribus.

Limitari debet primò: Nisi ipsum ius Vicario generali dispensandi potestatem committat. Ita probabiliter docent non pauci DD. inter quos Gutierrez l. c. Sbrozcius lib. 2. q. 101. Sanchez lib. 3. disp. 7. n. 10. contra Henricq. lib. 11. c. 5. n. 5. Garciam p. 7. c. 8. n. 60. Quod Vicarius ex officio suo ob causam iustam dispensare possit circa matrimonij denuntiationes. Quia in Concil. Trident. sess. 24. c. 1. de reform. matrim. talis dispensandi potestas Ordinario committitur: Nomine autem Ordinarij etiam Vicarius intelligi debet, vti ex communi docet Flamin. Parisius de resign. benefic. lib. 3. q. 11. n. 22. Imò etiam nomine Episcopi, aut diocesani: vt in casu Trident. sess. 23. c. 15. de reform. vbi de approbatione Confessariorum, quam à Vicario etiam fieri posse probabiliter docet Suarez tom. 4. disp. 28. sect. 5. Item in casu Trid. sess. 25. c. 3. de reform. vbi agitur de excommunicatione, quæ intentari solet ad inuentorum restitutionem faciendam, licet dicatur à solis Episcopis promulgandam non esse, tamen eo nomine etiam Vicarium comprehendit, docent multi apud Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 29. num. 16. Garciam p. 5. q. 8. num. 94. Nihilominus verò poterit Episcopus eiusmodi facultatem v. g. dispensandi in renuntiationibus, approbandi Confessarios, sibi ipsi referuare, vti ex communi docent Gutierrez cit. n. 15. Sanchez supra cit. disp. 7. n. 10. Sbrozcius lib. 2. q. 112. n. 6. Cùm enim Episcopus generalem Vicarium pro voluntate sua instituat, & amoueat; ideo vel amplam, vel restrictam potestatem ei conferre,

aut semel datam extendere, aut restringere non prohibetur, vti ex recepta doctrina traditur etiam Piascius in praxi Episcopali, p. 2. c. 4. n. 12. Garcias p. 5. c. 8. n. 89. Agitur, an Vicarius in matrimonij denuntiationibus dispensare possit, ex mente cuiusque Episcopi & Ecclesiæ consuetudine colligi debet.

Limitatur secundò: Nisi Vicarius generalis, sciente & tolerante Episcopo, dispense in casibus frequenter occurrentibus v. g. circa ieiunia, festa, & similia. Nam vbi dioceses amplæ sunt, & negotia multa, difficile est talia omnia ad Episcopum referri: Idemque sentiendum, si Episcopus absens sit, aut in Ecclesia Cathedrali, vbi frequentior populus est, non resideat. Quamuis enim absentia Episcopi maiorem Vicario potestatem non tribuat, per se loquendo, vti notauit Sbrozcius lib. 2. q. 30. n. 16. consuetudo tamen, & antecedentium Vicariorum praxis interdum ostendit, Episcopum contentum esse, ideoque tacite committere tantam potestatem. Imò si Episcopus valde remotus sit, vt consuli & responsum haberi non possit, quodammodo necessariâ ac debita est Vicario aliqua dispensandi potestas, arg. c. 3. §. Episcopo, de tempor. ordinat. in 6.

Restant qq. aliquæ, PRIMA: Vtrum Episcopus Vicario suo committere possit potestatem dispensandi in casibus sibi à Sede Apostolica commissis, aut concessis? Respondeo & dico I. Posse, si generalis commissio seu delegatio à Sede Apostolica, vel Concilio generali facta sit Episcopis ratione dignitatis suæ, v. g. dispensandi in omnibus irregularitatibus & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus, excepto casu homicidij voluntarij, sess. 24. Trident. c. 6. de reform. Quia talis potestas per generalem commissionem facta dignitati Episcopali transit in ordinariam: consequenter alteri committi potest.

Dico II. Etsi Episcopus Vicario suo commiserit dispensandi facultatem in casibus Episcopalibus, eâ tamen commissione non comprehenduntur casus à Sede Apostolica etiam generaliter delegati Episcopali dignitati; nisi aliquid addatur, ex quo colligi possit,

fit, mentem Episcopi esse committere omnem suam potestatem quatenus delegabilis est. Ita docet Rebuffus in forma Vicariatus, n. 46. Idemque sentiendum erit de casibus Papalibus, qui per accidens ad Episcopum deuoluuntur ob difficultatem adeundi Papam, ut colligitur ex ijs, quæ docet Sanchez lib. 2. disp. 40.

11 Dico III. Episcopus causam à Sede Apostolica sibi delegatam generali Vicario subdelegare potest. Ita DD. communiter, ex c. 3. de offic. delegati.

Sed limitatur primò: Sinudum ministerium, seu executio, sine causæ cognitione mandata sit, ea subdelegari non potest, c. ult. §. ceterum, de offic. delegati.

Secundò: Si personæ delegati industriam specialiter electam esse, vel ex adiunctis, vel ex causæ arduitate cognosci possit, cit. c. ult. §. is autem. Nihilominus hoc casu articulus aliquis causæ v. g. testium examen, alteri committi potest, ut docet Felinus in c. si pro debilitate, n. 4. de offic. delegati, Sbrozjus lib. 2. q. 43. n. 31.

Limitatur tertio: Quòd Episcopus, vel alius Sedis Apostolicæ delegatus causas sibi commissas, ordinariè loquendo, subdelegare possit, non item in futurum committendas. Quia non potest aliquis iurisdictionem alteri committere, quam non habet, ut notat Felinus cit. c. ult. n. 8. Sbrozjus cit. q. 34. num. 6.

ALTERA. Si Episcopus Vicario committat generalem potestatem ad omnia expedienda, excepta beneficiorum collatione, vtrum reliqua, quæ specialem delegationem desiderant, expedire possit, v. g. dispensare, absoluerè à casibus Episcopali dignitati specialiter commissis, Affirmat Domin. de Geminiano in c. 2. hoc tit. Euerardus loco 9. ab except. ad regulam, & alij apud Couar. 2. resol. c. 5. n. 9. Quia exceptio apposta regule vniuersali, eam confirmat in alijs. Contrarium docet Ancharanus in cit. c. 2. ver. quæro Episcopus, & alij apud Sbrozium lib. 1. q. 65. num. 13. Quia exceptio rei quæ sub regula non comprehenditur, non debet esse ampliatiua, sed

diminutiua; cum itaque secundum iuris dispositionem collatio beneficiorum in generali mandato non comprehendatur, ideo exceptio illa non videtur apposta ad comprehensionem reliquorum specialium, sed solum ad significandam diminutionem, adeòque supplet particulam aduersatiuam, ut sensus sit: Quòd Vicarius omnia exercere possit, quæ iure ordinario ad eius officium spectant, sed beneficia conferre nõ possit. Atque hæc sententia magis placet, ea tamen declaratione, quam adhibet Garcias cit. c. 8. n. 79. Si Episcopus omnia, quæ potestatis suæ sunt, Vicario committat, absque beneficiorum collatione, hac commissionis formula reliqua specialia comprehendit. Cum enim collatio beneficiorum contineatur in regula seu propositione vniuersali, ideo eius exceptio alia eiusdem generis confirmare censetur, sicut etiam docet Gl. in c. 2. ver. committantur, hoc lib. & tit.

12 TERTIA. Si Episcopus Vicario generalem facultatem det expediendi omnia, quæ potestatis suæ sunt, siue quæ ipse facere potest, seu plenam & liberam det expediendi omnia facultatem, vtrum comprehensa censeantur ea, quæ specialem delegationem requirunt, ut beneficiorum collatio, dispensatio, &c. Responsio est negatiua ex communi DD. sententia apud Couar. 1. resol. c. 6. n. 3. ver. sextò, Sbroz lib. 1. q. 66. n. 5. quæ sumitur ex c. qui ad agendum, 4. de Procurat. in 6. ex quo regulam colligunt DD. Quòd specialia non censeantur commissa, aut mandata, nisi exprimantur. Sufficit tamen, si vnum speciale exprimatur, & per id ad alia extensio fiat. Exempli causa: Committimus tibi in spiritibus Vicario generali facultatem dispensandi, & alia specialem commissionem postulantia; nam ex vi talis commissionis poterit Vicarius alia, quæ vel minora, vel quæ æqualia sunt expressis, non item maiora expedire, secundum doctrinam Baldi communiter receptam in l. aliquando, n. 8. q. 15. ff. de officio Proconsulis, quam explicauit in c. sedes, 15. not. 4. de rescript. vbi tamen annotauit, ante omnia attendendum esse ad intentionem committ-

mittentis : cum hæc iuris præsumptiones sint, quibus locus non est, si de contraria veritate constet.

QUARTA. Quæ Episcopus Vicario suo specialia, seu in generali & ordinaria Vicariatus potestate non comprehensa committit, pertinentne ad iurisdictionem eius ordinariam, an delegatam? Interest autem id scire, quia si ad delegatam iurisdictionem spectant, ab eius sententiâ appellari potest ad Episcopum; Et mortuo, vel deposito Episcopo, non extinguitur iurisdictione Vicarij, si causa cœpta sit: Secus autem dicendum, si ordinariæ iurisdictionis censeantur. Resp. cum Sbrozio lib. 2. q. 55. Garcia p. 5. c. 8. n. 41. Sanchez lib. 3. disp. 29. n. 8. Si ea quæ specialia sunt vel initio commissionis generalis Vicariatus officio annectantur, vel postea tanquam Vicario Generali, seu intuitu Vicariatus committantur, in ordinariam iurisdictionem transire censebuntur: quia accessorium sequitur naturam principalis. Sin autem Vicario quæ specialia sunt, seorsim & non intuitu, aut sub nomine Vicariatus committentur, pertinebunt ad delegatam.

TITVLVS XXIX. DE OFFICIO ET POTESTATE IUDICIS DELEGATI.

Um superioribus Titulis dictum sit de Ecclesiæ Ministris, qui principaliter ad diuina tractanda instituuntur, sequitur, vt de ijs agatur, qui ad causas externas iudiciales destinati sunt: Et primò de Iudice delegato, seu extraordinario, postea de ordinario: eò quòd delegatus à Principe maior, ac dignior sit alijs ordinarijs iudicibus, quibus in causa sibi delegata imperare potest, c. sanè 11. hoc tit. Videri potest Franc. Coscius.

Pro Tituli autem huius declaratione duo quæri possunt: I. Quomodo differant officium, & potestas. Alterum Quis sit Iudex delegatus. Ad 1. resp. Sub hoc tit. tractari, quidnam Iudex delegatus præstare obligatus sit, & quidnam præstare possit. Nam alia sunt quæ possumus, alia verò quæ etiam facere debemus. Hæc officij dicuntur, illa potestatis. Hanc interpretationem innuit Abbas in rubr. & traditur à Bartol. Cartagena ead. rubr. obser. 2. Aliam affert Felinus in rubrica ex Ioan. Andrea; Quòd officij significet ipsam actum secundum seu exercitium;

potestas autem sit in habitu, seu in actu primo.

Ad alterum resp. Delegare significat, alterum in locum suum sufficere. videl. Vt si Titius, qui meus debitor est, debitorem suum Caium substituatur, vt pro ipso mihi soluat, dicitur is debitor delegatus à Titio, l. Si Titius, 33. ff. de nouationibus. Itaque Iudex delegatus (qui extraordinarius appellatur c. de cætero, de transactionibus) est, cui causa iudicialis concessa est, alterius vice, & auctoritate cognoscenda, ita vt iurisdictionem habeat deriuatam à committentis iurisdictione. Ita fermè definit Hostiensis hic, & sumitur ex l. 1. §. Qui mandatam, ff. de officio eius, cui mandata est iurisdictione. Atque in eo differt à Iudice ordinario, quòd is propriam iurisdictionem habere censeatur, idè quæ suo iure causas cognoscere, ac definire possit. l. more, 5. iun. Gl. ver. suo iure, ff. de iurisdictione. Iudex autem delegatus non suo iure, sed alieno vtitur, cit. §. Qui mandatam. Solum mouet difficultatem; quòd Vicarius Generalis seu Officialis Episcopi iurisdictionem ordinariam habere dicatur, & tamen pro-